

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора економічних наук, професора,

Матвійчук Людмили Юріївни на дисертаційну роботу

Костинець Валерії Володимирівни на тему:

«Державне регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності», представлену на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами. В сучасних економічних умовах конкурентоспроможність національної економіки багато в чому залежить від стійкого і динамічного розвитку, насамперед, галузей, що відіграють вирішальну роль у створенні валового національного продукту та забезпеченні зайнятості населення. Однією з таких галузей є сфера туризму та гостинності, яка є потужною господарчою системою будь-якої країни, що формує її конкурентоспроможність. Як показує зарубіжний досвід, саме розвиток готельного та туристичного бізнесу дозволяє ліквідувати дефіцит бюджету і зовнішню заборгованість, впливає на зростання добробуту населення через зайнятість в даному секторі економіки і розвиток супутніх галузей, стимулює зростання національного і регіонального доходу, розвиток місцевої інфраструктури та сприяє зростанню рівня життя населення. Високий рівень ефективності і швидка окупність інвестицій в туристичний та готельний бізнес обумовлюють його активний вплив на національну економіку та соціальну сферу, забезпечуючи конкурентну перевагу, що зміцнює позиції країни на світовому ринку. З огляду на це, наукове дослідження Костинець В.В. є актуальним, має важливе наукове і практичне значення в контексті державного регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності України.

Дисертація виконана в рамках:

– науково-дослідної роботи ВНЗ «Національна академія управління» за темою «Інноваційно-інвестиційні чинники сталого соціально-економічного розвитку» (державний реєстраційний номер 0116U003934), у межах якої автором проаналізовано сучасні тенденції розвитку сфери туризму та

гостинності та запропоновано шляхи державного регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності в Україні;

– науково-дослідної роботи КНУТД «Цифрова економіка: сутність та перспективи розвитку» (державний реєстраційний номер 0119U102051), в межах якої автором визначено інструментарій цифрового маркетингу в сучасних умовах функціонування сфери гостинності та встановлено тенденції діджиталізації у сфері брендингу туристичних дестинацій;

– наукового напрямку кафедри економіки та сфери обслуговування КНУТД 23-1/20 «Сталий розвиток соціально-економічних систем регіонів та його забезпечення», в межах якої автором запропоновано тактичні заходи щодо реалізації Стратегії регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності в Україні шляхом надання пропозиції формування «дорожньої карти»;

– наукової теми «Управління економічною ефективністю діяльності підприємств» (номер державної реєстрації 0118U000786) Фінансово-економічної наукової ради, в межах якої автором виконано дослідження щодо застосування інструментарію цифрового маркетингу в сучасних умовах функціонування ресторанного бізнесу.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових досліджень, висновків і рекомендацій, які наведено в дисертації. На основі детального вивчення поданої до захисту дисертації Костинець В.В. «Державне регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності», автореферату дисертації та опублікованих за темою дослідження наукових статей та праць апробаційного характеру, можна стверджувати, що дослідження містить системну сукупність наукових положень, висновків і рекомендацій, які відзначаються науковою новизною і практичною цінністю, серед яких особливої уваги заслуговують такі.

Так, автором вперше запропоновано Концепцію державного регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності України, яка базується на комплексному системному підході та розглядає сферу туризму та гостинності України як цілісний об'єкт регуляторного впливу, що сприятиме підвищенню

ефективності розвитку даної економічної сфери на засадах оптимізації державного впливу (п.5.1).

Автором також вперше розроблено науково-методичний підхід до моделювання реалізації ефекту відкладеного попиту у сфері гостинності в умовах кризи (п.4.3), який базується на тому, що існує нелінійна залежність між потенційним та реалізованим попитом у сфері гостинності, яку можна виміряти кількісними показниками, що надає змогу спрогнозувати сценарії розвитку сфери туризму та гостинності, збільшити ефективність управлінських рішень на макrorівні та сформулювати програми економічного розвитку сфери туризму та гостинності з метою збільшення її частки у ВВП України.

Заслужують на увагу авторське розуміння науково-методичного підходу до періодизації розвитку сфери туризму та гостинності (п.1.1), теоретико-методологічного підходу до інноваційного розвитку сфери туризму та гостинності (п.1.2), науково-методичних підходів до розробки і реалізації Стратегії розвитку сфери туризму та гостинності шляхом систематизації етапів даної стратегії у форматі «дорожньої карти» (п.5.3).

Безумовною науковою новизною є запропонований методологічний підхід до державного регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності в Україні, який включає теоретичний, методичний та практико-технологічний рівні (п.5.1).

Зазначені наукові положення, висновки і рекомендації є новими та глибоко обґрунтованими з точки зору теорії та практики. У роботі використано чимало ґрунтовних наукових праць. Дисертант вміло використовує широкий арсенал методів наукового дослідження, які відповідають змісту поставлених у роботі завдань. Робота ґрунтується на широкій статистичній базі та результатах емпіричних досліджень.

Новизна отриманих автором результатів дисертації забезпечена використанням автором комплексного підходу при виконанні наукового дослідження та методологічно вірно визначеною логічною схемою його

проведення з використанням реальної інформаційної бази та результативних економіко-статистичних методів. Це підтверджує структура дисертації.

Зміст дисертації та її виклад свідчать про завершене наукове дослідження. Дисертант оперує відповідним термінологічним апаратом. Роботу виконано згідно вимог до оформлення наукових праць.

Структура і зміст дисертаційної роботи повністю відповідають поставленим у дослідженні завданням згідно мети. Ступінь наукової обґрунтованості положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації з погляду сучасних науково-теоретичних досліджень та питань практичної реалізації, є достатнім. Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертаційної роботи.

Практичне значення результатів дослідження. Теоретичне та практичне значення представленої дисертаційної роботи є беззаперечним. Основні результати наукового дослідження доведено до рівня прикладних розробок та науково-методичних пропозицій і організаційно-методичних рекомендацій, які прийнято до реалізації в діяльності Міністерства економіки України під час розробки та опрацювання програмних документів щодо соціально-економічного розвитку України в частині підвищення рівня розвитку сфери туристичних послуг, проведення сценарного передбачення економічного розвитку ринку туристичних послуг України та сфери гостинності в цілому та впровадження сучасних методологічних підходів до складання та моніторингу стратегічних програмних документів у сфері туризму та гостинності; в діяльності управління економіки виконкому Криворізької міської ради при розробці практичних рекомендацій для формування програм розвитку міста та в проектній діяльності розвитку туризму та гостинності у м. Кривий Ріг; в діяльності громадських організацій «Міжнародна академія інформатики» та «Всеукраїнський туристичний альянс», а також в діяльності Асоціації індустрії гостинності України. Окремі пропозиції використовуються в діяльності ТОВ «Супутник-Україна» щодо формування програм державно-приватного партнерства, в діяльності туристичного оператора ТОВ «ДАВ Клуб» шляхом

використання штучного інтелекту як елементу діджиталізації та інструментів цифрового маркетингу для просування туристичних продуктів та послуг, в діяльності ресторану ТОВ «Контрабандо» шляхом використання маркетингових інструментів Instagram як засобу цифрового маркетингу в діяльності закладу. Деякі результати дослідження також впроваджені в навчальний процес ВНЗ «Національна академія управління» при проведенні лекційних та практичних занять з навчальних дисциплін «Поведінка споживача» та «Маркетинг соціальних мереж».

Повнота викладення основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях. За результатами дисертаційної роботи опубліковано 63 наукові праці: 25 статей опубліковано у фахових наукових виданнях, з них: 2 статті опубліковано в іноземних періодичних виданнях, 3 – в журналах, які зареєстровано в міжнародних наукометричних базах, зокрема Scopus та Web of Science, з них 1 стаття у виданні, віднесеному до першого квартилю (Q1) відповідно до класифікації SCImago Journal та 1 стаття у виданні, віднесеному до другого квартилю (Q2) відповідно до класифікації SCImago Journal, розділи у 5 колективних монографіях, 33 публікації апробаційного характеру.

Текст автореферату розкриває зміст дисертації. Зміст автореферату і основні положення дисертації ідентичні.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. За своїми структурою, обсягом, оформленням дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 із змінами та доповненнями та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2017 № 40. Відповідність змісту паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством також є безсумнівним.

Дискусійні положення та недоліки дисертаційної роботи. Зазначаючи змістовність поданої до захисту дисертації, обґрунтованість її основних положень, висновків і рекомендацій, не можна водночас залишити без уваги і певні недоліки та дискусійні положення, а саме:

П. 1.2 «Державний та приватний сектори в забезпеченні інноваційного комплексу в сфері туризму та гостинності» обтяжений інформацією, яка знаходиться поза межами предмета дослідження.

У п. 4.1. «Моделювання розвитку внутрішнього ринку туризму та гостинності України» кореляційно-регресійна модель з результируючим показником, який визначає частку сектору туризму та гостинності в національній економіці, використана для встановлення найбільш значущих чинників, що впливають на розвиток внутрішнього ринку туризму та гостинності з метою визначення чинників кластеризації. Зазвичай кореляційно-регресійні моделі використовуються для прогнозування, тому доцільно було б навести прогнозування частки сфери туризму та гостинності у ВВП на найближчі роки.

У п. 4.3 «Реалізація ефекту відкладеного попиту у сфері гостинності в умовах кризи» автором здійснено моделювання залежності між вхідним трафіком платформ онлайн-бронювань в секторі гостинності та обсягами туристичних прибуттів в умовах поширення COVID-19. Але використані часові ряди надто короткі, щоб робити прогноз. Було б доцільним подовжити ретроспективний часовий ряд даних і скласти модель та прогноз на основі подовженого часового ряду.

Потребує додаткового пояснення авторська методика проведення SWOT-аналізу (п.5.1) та доцільність використання у ній кількісних вимірників чинників.

У розділі 5 на рис. 5.1 наведений «Системний підхід до державного регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності», а на рис. 5.11 – «Структурно-процесний підхід до реалізації Стратегії державного регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності в Україні». Незрозумілою є позиція автора, відповідно до якої державне регулювання економічним розвитком одного об'єкту має здійснюватися за двома різними підходами.

Проте, зазначені зауваження й дискусійні положення мають локальний характер і не впливають на загальну високу оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок до дисертаційної роботи. Детальне ознайомлення з дисертаційною роботою, авторефератом, опублікованими працями дозволяє зробити висновок, що дослідження Костинець В.В. на тему «Державне регулювання економічним розвитком сфери туризму та гостинності» виконане з урахуванням актуальності теми.

Дисертація є одноосібно виконаною кваліфікаційною працею, що містить нове розв'язання конкретного наукового завдання – розроблення стратегії управління розвитком туристичної галузі України на основі брендингу.

За змістом і формою дисертація та автореферат дисертації відповідають вимогам пп. 9, 10, 12, «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 із змінами та доповненнями, а Костинець Валерія Володимирівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економічної
та соціальної географії,
Волинський національний
університет імені Лесі Українки

Л.Ю. Матвійчук